

UVOD

Opšte je poznato da svi odnosi između tržišnih subjekata (prodavaca i kupaca) mogu biti odnosi proizvodno-poslovne saradnje, ali mogu biti i odnosi međusobne konkurencije. Znači, konkurencija može biti različita. Međutim, njeni osnovni oblici su: *slobodna* i *ograničena* tržišna konkurencija.

Tržište slobodne konkurencije važi kao pretpostavljeni model maksimalno mogućih sloboda uspostavljanja kupoprodajnih odnosa.

U stvarnosti, uvek postoje neka ograničenja na tržištu, pa se zbog toga stvarni razmenski odnosi realizuju u uslovima *ograničene (nepotpune) konkurencije*. To znači da u praksi faktički uvek postoji neki modalitet ograničene (nepotpune) konkurencije.

Za razliku od uslova slobodne konkurencije, *monopol* je potpuno suprotna tržišna situacija. To je slučaj kada na strani ponude postoji samo jedan tržišni subjekt (monopol) ili na strani tražnje samo jedan kupac (monopson). tada se tržišna cena ne formira slobodno niti je diktirana prosečnim uslovima proizvodnje, ona je određena voljom i interesom monopoliste.

Između slobodne konkurencije i monopola postoje različiti modaliteti ograničene konkurencije kada se razmena obavlja u uslovima manjih ili većih ograničenja svih karaktera.

Definisanje monopola i uslovi privređivanja na tržištima nesavršene konkurencije

Tržišna moć. Suština tržišne moći je mogućnost da se menjaju cene proizvoda. Na primer uzgajivači koji prodaju šarane i pastrmke nemaju takvu moć, jer i mnoge druge firme proizvode i prodaju istu robu. Svaki prodavac šarana mora da prihvati vladajuću cenu. Svaka farma može da proda svu robu po ceni koja prevlađuje na tržištu. Ako bi neki farmer pokušao da traži veću cenu za svoju ribu, izgubio bi svoje musterije. Ova nemogućnost da se ustanovi cena njihove proizvodnje je najkarakterističnija osobina konkurencije firmi.

Monopol kao industrija. Sada posmatramo sasvim drugaciju strukturu trzista. Pretpostavimo da citavu proizvodnju sarana, pastrmke i druge ribe moze proizvesti jedan veliki proizvodjac, koji je iskoristio privatizaciju i tenderskim nadmetanjem kupio sve ribnjake i mrestilista. Osim toga novi vlasnik raspolaze patentom za opremu koja proizvodi kiseonik za ribe koji je potreban za odrzavanje komercijalnih ribnjaka. Patent daje nekoj firmi ekskluzivno pravo da proizvodi ili odobri neki proizvod. Sa svojom dozvolom novi vlasnik svih ribnjaka moze pristup okisidacionoj opremi drugih firmi I tako postati jedini snabdevac ribom na sirem regionalnom podrucju. Takvu firmu nazivamo *monopol* – rec je o jednoj firmi koja snabdeva citavo trziste robom. S obzirom na cinjenicu da monopol nama direktne konkurencije, ne moze ocekovati da se ponasa kao konkurentna firma. Konkurentne firme su stalno pod pritiskom drugih firmi u industriji da smsnje troskove i poboljsaju kvalitet proizvoda.

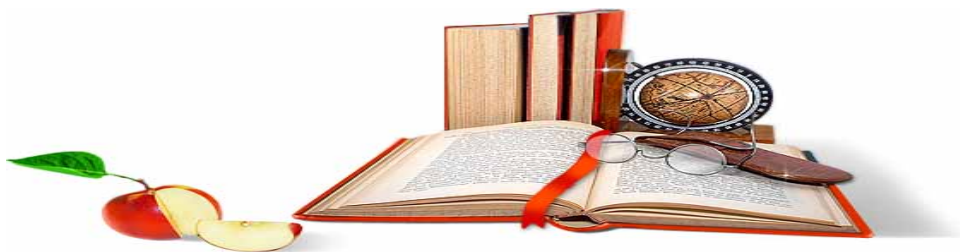
Pojavljivanje monopola ponostava razliku izmedju krive industriske traznje i krive traznje jedne firme. Monopolisticka firma jeste industrija. Otuda postoji samo jedna kriva traznje za koju treba brinuti, a to je kriva trzisne (indistriske) traznje. U situacijama kada imamo monopol, krivoj traznje koja se odnosi na firmu je identicna krivoj trzisne taznje ze neki proizvod, tj. ima silazni nagib.

Na sledecoj slici mozemo videti prikaz traznje koji se odnosi na razliku izmedju potpune I nepotpune konkurencije. Na panou *a* gde je horizontalna kriva (potpuna konkirencija), preduzece moze prodavati po vazecoj ceni koliko god zeli. Na drugoj strain, pano *b* predstavlja preduzece u nepotpunoj konkurenciji koja, sa smanjenjem trzisne cene, povecava prodaju.

**---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU
WWW.MATURSKI.NET ----**

**[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](#)
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.**

**WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET**

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com